

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-87>

Рижова Олександра, здобувачка наукового ступеня доктора філософії кафедри теорії та історії мистецтва НАОМА (науковий керівник: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та історії мистецтва НАОМА О. Денисюк)

КОЛЕКЦІЇ МУЗЕЇВ ЯК ДЖЕРЕЛО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТВОРЧОСТІ ХУДОЖНИЦЬ

Ключові слова: рух «Мистецтв та ремесл», жіноче мистецтво, текстиль, вишивка, музей, колекціонування, експозиція

Ryzhova Oleksandra, postgraduate student, department of theory and history of art NAFAA (Academic mentor: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та історії мистецтва НАОМА О. Денисюк)

MUSEUM COLLECTIONS AS A SOURCE OF IDENTIFICATION OF WORKS BY WOMEN ARTISTS

Abstract. For a long time, women's art was devalued. Today, there has been a resurgence of interest in the work of women artists, which has given impetus to the work of restoring their names to art history. Museums should contribute to this work by identifying and interpreting works of art created by women.

Key words: Arts and Crafts movement, women's art, textiles, embroidery, museum, collecting, exhibition

Рух «Мистецтв та ремесл» призвів до розквіту ремесла та сприяв значному залученню жінок до створення та прикрашання речей, що використовуються у побуті. Але таке домінування жінок у мистецтві текстилю закріпило стереотипні уявлення про тотожність жіночності та ремесла. Гендерні асоціації довгий час знецінювали внесок жінок, наслідком чого стало ігнорування їхньої творчості. Це спричинило недостатню представленість жіночого мистецтва в музеях світу. Художні інституції традиційно приділяли менше уваги предметам, які позначають як ремесло через зверхнє ставлення до них. Не менш суттєвою причиною ігнорування є і те, що ці твори погано зберігались протягом поколінь, адже виготовлені із швидкопсувних матеріалів.

Зацікавленість у збереженні високоякісних ремісничих виробів сформувалася у період індустріалізації, що призвело до створення в 1852 р. Музею Південного Кенсінгтона (пізніше – Музей Вікторії та Альберта; Лондон, Англія) як однієї з інституцій художньо-промислової освіти. Екс-

позиція музею сприяла популяризації мистецтва текстилю та вишивки завдяки однією із найбільших колекцій текстилю. Вона включає понад 75000 експонатів, чимало з яких виконано жінками.

На сьогоднішній день значна частина музеїв світу мають відділи текстилю. Велика колекція вишивки належить Гільдії вишивальників (Англія). Тут зібрані вишивки з усього світу починаючи з коптських часів і закінчуючи сьогоденням. Електронні каталоги містять сотні зображень та є багатим науковим джерелом.

Метрополітен-музей має колекцію з понад 35000 експонатів, які представляють п'ять континентів і сім століть модного одягу, регіональних костюмів та аксесуарів.

Створення предметів текстилю і демонстрація його надзвичайної мистецької, соціальної та культурної значущості стало місією жінок-новаторів, які кинули виклик традиційній концепції колекціонування – діяльності, яка асоціювалася з чоловіками. Жінки не лише змогли зібрати багаті колекції текстильних виробів, але й зуміли включити в них власні твори. Р. Кей-Шаттлворт (1886-1967) збрала всесвітньо відому Gawthorpe Textiles Collection (Колекція текстилю Готорп; Ланкашир, Англія). Вона створювалася з метою навчання і збереження традиційних ремісничих навичок та включає вже понад 30000 предметів.

Лідський університет володіє Міжнародною колекцією текстилю, яка до 2019 р. була відома як ULTA Archive of International Textiles (Архів міжнародного текстилю; Лідс, Англія). Значна частина її заповідана Л. Песель (1870-1947), видатною художницею-вишивальницею. Архів також містить її власні вишивки.

Починаючи з 1970-х рр., з другої хвилі феміністських рухів, відбувся сплеск зацікавленості творчістю художниць, що дало поштовх кропіткій праці з повернення їхніх імен в історію мистецтва. Саме музейні колекції мають допомогти в цій роботі завдяки ідентифікації в них мистецьких об'єктів, створених жінками, та їх інтерпретації.